

BUDAPEST JÖVŐJE

Új hidak, fürdőváros a Gellérthegy alján, új palotasorok a Duna partján, kertváros Óbudán, az Erzsébet sugárút megváltja a sikátor-negyedet

A városrendezésnek két főproblémája: a meglévő régi város rendezése és a felépülő új városrészek fejlődésének előkészítése. A Fővárosi Közmunkák Tanácsa mindkét irányú problémát állandóan szem előtt tartja és a lehetőség szerint igyekszik azoknak megoldását elősegíteni. A háború és azt követő forradalmak teljesen megakasztották a békeévekben erőteljesen megindult városfejlődést, az azóta elmúlt esztendőök alatt pedig a pénzühiány lankasztotta a fejlődés egészséges tempóját.

Az utóbbi időben a munkanélküliség problémájával kapcsolatosan tervbe vették — és kismérvben meg is valósították — a város fejlesztés intenzív munkáját. Ennek eredményeként bizonyosra vehetjük, hogy az elkövetkező esztendőök folyamán rohamlépésekben hozza be a mulasztottakat a főváros.

Budapest jövőjéről Fodor Sándor dr. miniszteri tanácsos, a Közmunkatanács műszaki osztályának vezetője, ezeket mondta el:

— A belső, beépített városrészek alig képesek már továbbfejlődni, ezért inkább a külső részek fejlesztésére kell különösebb gondot fordítani. Utóbbi időben feltűnően erős fejlődésnek indult a budai hegyvidék és a városrendezésnek feladata, hogy ezt az egészséges mozgást minél nagyobb mértékben alátámassza és elősegítse.

Folytatják a légymányosi feltöltést

— A város fejlődése hatalmas lökést kap majd a két új Dunahíd felépülésével. Ezek közül a Boráros-téri híd építkezése valószínűleg előbb, terít szerint már a tavasszal hozzáfognak a munkálatokhoz. A budai hídfő környékének, a Légymányosnak további fejlődése is a közel jövő programjához tartozik. Eddig ugyanis csak az a rész lett feltöltve, amely közvetlenül a hídfő és az abból kiágazó út torkolatának kiépítéséhez szükséges. A további feltöltéssel újabb nagyobb területeket és építkezési lehetőségeket nyer a főváros.

— A Boráros-téri híd megépítése feltétlenül maga után vonja majd a pesti Duna parton, a Vámház tér és a Boráros tér közötti lévő pályaudvarok és raktárak megszüntetését. Ez pedig nagymértékben hozzájárul a városkép megjavításához. Ha ilyen képen a Ferencváros is hozzájut a maga Dunapartjához, nem kétséges, hogy rövidesen éppen olyan impozáns palotasor épül erre a dunaparti szakaszra, mint amilyen a Belváros partját díszíti.

— A budai hídfőnél szép park létesül majd és egy széles út vezet Kelenföld felé. Ebből a főútvonalból sugáralakban indulnak ki a város többi részéhez vezető utak. Köztudomású, hogy ez a légymányosi vidék a főváros egyik legjobb levegőjű, legegészségesebb része és így bizonyosra vehetjük, hogy ha a híd révén közvetlen kapcsolatok nyer a fontosabb gócpontokkal és a külső városrészekkel: fejlődése rohamos tempóban fog haladni.

Fürdőélet a Tabánban

— A Tabánra nézve teljesen kialakult álláspont már, hogy ez lesz a tulajdonképpen gócpontja a fürdőváros gondolatának. Itt kell kifejleszteni azokat a ténvezőket, amelyek Budapestet valóban fürdővárossá teszik majd. A lebontásra kerülő ócska városrész helyén pompás kertes villák, szanatóriumok üdülőházak fognak épülni, amelyeknek lakói gyógy-sétáikat a Gellérthegy alján látesített fedett- és nyílt sétányokon végezhetik. A Gellérthegy alja különösképpen alkalmas ilyen gyógy-sétányok létesítésére, mert itt minden évszakban lehet sétálni. A déli oldal télen valóságos Riviera, az északi oldal pedig nyáron árnyékos, hűvös terület. A Gellérthegy mentén levő források felhasználásával további fürdőtelepek és ivócsarnokok is létesíthetők, amivel természetesen együtt jár majd a Rudas- és Rác-fürdőknek régen tervbe vett átépítése és modernizálása is. A Tabánban alkalmas elhelyezést nyerhet majd a fürdőváros Kurszalonia is, amely elengedhetetlen tényezője a fürdőéletnek.

Kiszélesedik a korzó

— A fürdőváros az Erzsébet-híd által közvetlen kapcsolatban lesz a belvárosi Duna part nagy szállodasorával, ahonnan könnyen megközelíthetik a fürdőtelepet a szállóvendégek. Euróaszerte ismert és lelkesen méltányolt specialitásunk: a pesti Dunakorzó is rendezésre szorul. Ennek első feltétele,

hogy a villamos-vonal, — amely lerontja a kilátást és a korzó összhatását, — elkerüljön onnét. Enek megtörténte után az alsó rakpart részbeni felhasználásával kiszélesíthető lesz a korzó sétánya, amire feltétlenül szükség van.

Óbuda: az elvarázsolt királykisasszony

— Szépen fejlett fővárosunknak fantasztikusan elmaradott része Óbuda. Pár lépésnyire a palotasorokkal beépült Margit körutól már megkezdődik a roskatag falusi viskók sora, amelyek kiálló szegényfoltjai a metropolisznak induló Budapestnek. Az óbudai új híd mindenekelőtt arra lesz hivatva, hogy ezt a dermedt városrészt végre fejlődésnek indítsa. Óbuda: az elvarázsolt királykisasszony kétségkívül felébred letargiájából és a fővároshoz méltó díszes köntösbe öltözik, ha meglesz a forgalmi összeköttetése a balparttal. Ugyancsak megfelelően kiépül majd a villanegyed számára különösen alkalmas, kitűnő levegőjű óbudai hegyvidék is, ha a szükséges közlekedéshez jut. A Szépvölgyi út folyamatban lévő kiépítése egy főforgalmi útvonalat fog biztosítani már egy éven belül ennek a tájéknak.

— Kikerülhetetlen a hídépítéssel kapcsolatban, hogy a Főváros, programjának megfelelően, ne rendezze a Lukács- és Császárfürdők környékét, amivel ennek a két első rangú gyógytényezőnek a fejlődése is nagymértékben haladhat. Ezzel a munkálattal kapcsolatos a Zsigmond ucca kiszélesítése, amire mulhatatlanul szükség van, mert Óbuda mai közlekedési viszonyai tarthatatlanok. Az egész óriási terület, amely egy nyolcadát teszi Budapest lakott részének, a mindössze 18 méter széles Zsigmond uccán át közlekedik. Sürgős megoldásra váró probléma tehát a Zsigmond ucca tehermentesítése és különösen a Császárfürdő mögött húzódó szűkületének szabályozása.

— A mult jelentékeny történelmi emlékei fűződnek Óbudához. Itt voltak a római települések, a krónikák szerint ezen a tájon temették el Árpádot, itt állott Attila városa és ennek fölébe épült Nagy Lajos anyjának kezdeményezésére az úgynevezett „királynői város”. Az érdekes tradíciójú, értékes műemlékkel bíró városrésznek egyik nevezetése a Mária Terézia korából való kiscelli kastély. Az óbudai városrendezés távolabbi programját kiegészíti az a terv, hogy a kiscelli kastély környékén hatalmas park létesüljön. Ez a park üdülőtelep céljainak is megfelelne egyben, amellet, hogy esztétikai és higiénikus szempontból nagy nyeresége lenne Óbudának.

Az Új-Lipótváros modern lakótelepe

— Az óbudai híd pesti torkolatánál elterülő Új-Lipótváros fejlesztése már eddig is örvendetesen haladt előre. A dunaparti szakaszon elkészült a négyszáz méteres park, amelyen keresztül levegőhöz jut a sűrűn beépített városrész. Ez a park lehetővé teszi azt is, hogy a közönségnek az a rétege, amely nem képes a margitszigeti beléptidíjat megfizetni, árnyas fák alatt szívassa majd a friss dunai levegőt. A park létesítésével egyidejűleg átalakulás stádiumába jutott az elhanyagolt gyárvidék is. Egyre másra épülnek a modern architektúrájú nagy bérházak, úgyhogy valószínűleg a városnak ezen a részén alakul majd ki a legmodernebb lakótelep. A kiépüléssel kapcsolatosan remélhető, hogy az angyalföldi viszonyok is megjavulnak. Egyébként az Angyalföld szabályozása már is tárgyalás alatt áll.

A Dob ucca és környéke európaizálódik

— A belső városrésznek egész látképét előnyösen fogja befolyásolni az Erzsébet sugárút kiépítése, ami által lassanként nyugateurópai nivóra emelkedik majd a Rákóczi út és Andrássy út közötti, a Károly király úttól a Városligetig terjedő elhanyagolt, piszkos, sikátorszerű negyed. Mert a nagy-szabású sugárút megépítésének természetes következménye lesz, hogy a keresztező és párhuzamos mellékutak is hozzáidomulnak a főútvonal előkelőségéhez.

Földalatti gyorsvasút-hálózat

— A tervbevett Budapestre vezető új országutak megépítésével kapcsolatban ismét felmerül a ceglédi vonal felemelésének vagy lesüllyesztésének kérdése, mert nyilvánvaló, hogy nem lehet a pompás autóstrádát ilyen „halál”-sorompóval lezárni, mint a mostani. Ezt a problémát feltétlenül meg kell végreoldani.

— Eldöntésre kell kerülni továbbá a pályaudvarok rendezésének is. Véleményem

szerint nagyjából a mostani környéken kell megmaradniok a pályaudvaroknak, mert nem lehet azokat túlságosan elvágni a várostól. De hátrább kell helyezni őket, úgy hogy előttük széles térképződést lehessen megvalósítani a forgalom megfelelő lebonyolítása érdekében. Mostani helyükön rontják a városkép esztétikus hatását és akadályozzák a forgalmat. A sokat emlegetett fűstképződés hátránya alkalmasint már nem sokáig lesz érezhető, mert hiszen feltartóztatatlan az a folyamat, hogy a MÁV minden vonalán megvalósuljon az elektrifikálás. A villamos-vonatok pedig nem csinálnak fűstöt a pályaudvar környékén.

— A hátrább helyezett pályaudvaroknak

jó összeköttetést kell teremteni a belső városrészekkel. Ez pedig nem oldható meg másként, mint ahogy a nagy európai centrumok valamennyiében is megoldották: földalatti gyorsvasút-hálózat létesítésével. Mint ahogy az egész világon: nálunk is a földalatti villamosnak kell a forgalom zömét lebonyolítani.

Az elmondott sok érdekes terv megvalósítása még beletelik néhány esztendőbe, — reméljük, hogy minél kevesebbe, — de ha aztán minden elkészül: Budapest igazán méltó versenytársa lesz a nagy európai metropolisoknak.

Rónay Mária